

MELDCODE HUISELIJK GEWELD EN KINDERMISHANDELING PER 1-1-2019

De stappen van de meldcode

In het Basismodel meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling zijn de volgende stappen omschreven (inclusief het toekomstige afwegingskader). De volgorde van de stappen is niet dwingend.

Stap 1
In kaart brengen van signalen

Stap 2
Collegiale Consultatie (collega / VT)

Stap 3
Gesprek met jeugdige / ouder(s) / cliënt / betrokkenen

Stap 4
Wegen aard en ernst van huiselijk geweld en/of kindermishandeling: *is er op basis van de informatie uit stap 1 t/m 3 nog een vermoeden van huiselijk geweld en/of kindermishandeling?* Dit is afwegingsvraag 1. Het wegen wordt gedaan door beroepskracht en/of aandachtsfunctionaris al dan niet in overleg met Veilig Thuis.

- Bij nee: sluit de meldcode af en informeer betrokkenen
- Bij twijfel: contact met Veilig Thuis
- Bij ja: gebruik van afwegingskader van eigen beroepsgroep

Stap 5 met afwegingskader

Er volgen nog 4 afwegingsvragen binnen de 3 meldnormen. Deze vragen hebben een vaste volgorde:

- 1) Is er sprake van acute en/of structurele onveiligheid, incl. disclosure? → Het is noodzakelijk om te melden (meldnorm a)
- 2) Kan ik hulp bieden of organiseren en kan (de dreiging van) huiselijk geweld en kindermishandeling afgewend worden? (meldnorm b)
- 3) Aanvaarden de betrokkenen de hulp zoals in afweging 3 afgesproken?
- 4) Leidt de hulp tot de afgesproken resultaat m.b.t. veiligheid, welzijn en/of herstel van de direct betrokkenen? (meldnorm c)

Indien het mogelijk is om ná de melding zelf passende en toereikende hulp bieden of te organiseren, wordt de beslissing over de soort hulp en de voorwaarden met betrekking tot de veiligheid, in overleg met Veilig Thuis genomen.

De stappen kort uitgewerkt

Vooraf: bij alle stappen dient te worden aangegeven hoe de jeugdige, ouder(s), familie en/of overige betrokkenen worden geïnformeerd over het proces, de te nemen beslissingen, hoe de ideeën en meningen worden meegenomen en hoe er informatie gegeven wordt over veilig wonen en leven.

Stap 1: in kaart brengen van de signalen (inclusief de kindcheck)

Wanneer de professionals signalen opvangen waarbij wellicht sprake is van huiselijk geweld of kindermishandeling, worden deze signalen vastgelegd in het cliëntdossier of daar waar de organisatie heeft afgesproken het dossier op te slaan. De signalen worden zo zorgvuldig mogelijk vastgelegd: feiten en hypothesen zijn herkenbaar en er is altijd een bron- en datumvermelding.

Indien van toepassing wordt de kindcheck uitgevoerd. Met de kindcheck wordt nagegaan of de aanwezige problematiek van de volwassene een risico vormt voor de veiligheid van de (klein-)kinderen waarvoor zij zorgen. Dit geldt ook wanneer een kind door eigen problematiek gevaarlijk kan zijn voor jongere broertjes en zusjes. Meer uitleg over de kindcheck wordt later in dit hoofdstuk beschreven.

Stap 2: Collegiale consultatie

Het is belangrijk om signalen niet zonder collegiaal overleg te interpreteren. Twee weten meer dan een. Overleg met een deskundige collega is dan ook stap 2. Deze deskundige collega kan een aandachtsfunctionaris zijn of een collega met specifieke expertise. Ook kan Veilig Thuis of een gemeentelijk team/ jeugdteam anoniem om advies worden gevraagd. Wanneer Veilig Thuis dit nodig vindt kan ook met de vertrouwensarts van Veilig Thuis (of andere forensisch geneeskundige) overlegt worden over letselduiding. Voor medici is overleg met Veilig Thuis in deze stap een verplichting. Tijdens de collegiale consultatie wordt ook nagegaan of er contra-indicaties zijn om stap 3 uit te voeren, bijvoorbeeld in verband met de veiligheid van de cliënt, een kind of de professional.

Stap 3: In gesprek met de betrokkenen

Met de kennis vanuit de collegiale consultatie gaat de professional in gesprek met de betrokkenen om de signalen te bespreken. In dit gesprek komen zowel de signalen als de reactie van de betrokkenen aan bod. Afhankelijk of de zorg wel of niet wordt weggenomen, worden de volgende stappen van de meldcode gezet.

Betrokkenen in dit gesprek kunnen zijn:

- De jeugdige vanaf 12 jaar
- Ouders
- Wanneer mogelijk ook het kind (jonger dan 12) zelf
- Ouders en jongere (indien de jongere tussen 12 en 16 jaar is)
- Jongere en eventueel ouder (als jongere ouder is dan 16 jaar)
- Volwassen cliënt al dan niet met partner

Voorafgaand aan het gesprek zal goed moeten worden nagedacht of- en zo welke betrokkenen samen, of juist apart, worden gesproken. Kinderen samen met de ouders spreken kan zeer onveilig zijn voor het kind, maar ook een ouder/cliënt kan zich belemmerd voelen om eerlijk te zijn wanneer een kind, of een mishandelende partner aanwezig is. Meer aandachtspunten voor dit gesprek zijn te vinden in het hoofdstuk Communicatie met ouders en Communicatie met een kind.

Stap 4: aard en ernst wegen van geweld en/of kindermishandeling

Deze stap vraagt van de beroepskracht dat hij de nagaat of het vermoeden van huiselijk geweld en/of kindermishandeling nog aanwezig is. Indien er nog een vermoeden is, wordt ook de aard en de ernst van dit geweld gewogen. Afhankelijk van de beroepsgroep kan hierbij een veiligheid- of risicotaxatie-instrument worden gebruikt. Het is ook mogelijk om in deze fase advies te vragen bij Veilig Thuis, nog zonder registratie van persoons-gegevens van de mogelijke betrokkenen. Ook de aandachtsfunctionaris kan worden benaderd om de weging uit te voeren. De meldcode kan na stap 4 afgesloten worden wanneer na het gesprek met betrokkenen en de professionele weging de vermoedens van huiselijk geweld of kindermishandeling zijn weggenomen. Dit dient zichtbaar te zijn in het registratiesysteem.

Dus eerste afwegingsvraag:

- 1) **Vermoeden wegen:** is er (nog) een vermoeden van huiselijk geweld en/of kindermishandeling?
 - a) Nee → afsluiten
 - b) Bij twijfels → contact met Veilig Thuis
 - c) Ja → door naar afweging 2

Stap 5: besluitvorming met het afwegingskader

Indien er in stap 4 nog een vermoeden is van huiselijk geweld en/of kindermishandeling, zal een beroepskracht, op basis van het afwegingskader van de eigen beroepsgroep in stap 5 achtereenvolgens nog 4 afwegingsvragen doorlopen, gekoppeld aan 3 meldnormen.

- 2) **Veiligheid:** is er sprake van acute en/of structurele onveiligheid?
 - a) Nee → ga verder naar afweging 3
 - b) Ja of twijfel → melding doen bij VT en nagaan welke hulp nodig is = **meldnorm A**
- 3) **Hulp bieden:** kan ik hulp bieden of organiseren en kan (de dreiging van) huiselijk geweld en kindermishandeling afgewend worden?
 - a) Nee of twijfel → Melden bij VT = **meldnorm B**
 - b) Ja → Verder met afweging 4
- 4) **Hulp aanvaarden:** aanvaard betrokkenen de hulp zoals in afweging 3 afgesproken?
 - a) Nee → Melden bij VT
 - b) Ja → Hulp in gang zetten, termijnen afspreken m.b.t. effect en casemanagement en taken afspreken, vastleggen en uitvoeren en verder met 5
- 5) **Resultaat:** leidt de hulp tot de afgesproken resultaat m.b.t. veiligheid, welzijn en/of herstel van de direct betrokkenen?
 - a) Nee of twijfel → Melden bij VT = **Meldnorm C**
 - b) Ja → Hulp afsluiten met vastgelegde afspraken over het monitoren van de veiligheid van alle betrokkenen. Leg termijnen en verwachtingen vast

Meldnorm A

Situaties van *acute onveiligheid* zijn die situaties waarin een kind of volwassene in direct fysiek gevaar verkeert en dat diens veiligheid de komende dagen niet gegarandeerd is en dat bescherming nodig is. Het gaat hierbij om ernstige vormen van seksueel of fysiek geweld, wapendreiging, suicide(dreiging), het onnodig toedienen van medicijnen of een gevaarlijke afwezigheid van basale verzorging bij zorgafhankelijke kinderen waaronder eten, drinken, kleding, onderdak of het moeten vluchten voor geweld/bedreigingen.

Situaties van *structurele onveiligheid* zijn situaties waarbij er sprake is van zich herhalende of voortdurende onveilige gebeurtenissen en situaties. Er kan sprake zijn van een patroon van herhaald geweld maar ook van permanente gebreken in de geestelijke en lichamelijke verzorging van een kind¹. Bijvoorbeeld kinderen die opgroeien bij ouders met een verstandelijke beperking, verslaving, ernstige psychiatrische problemen, evenals minderjarigen die geregeld getuige zijn van geweld tussen hun ouders of minderjarigen met een hoog schoolverzuim. Alle vormen van kindermishandeling vallen onder structurele onveiligheid,

¹ Geurts et.al. (2018)

Ook situaties waarbij sprake is van *disclosure/onthulling* (als een kind of cliënt uit zichzelf bij een professional om hulp vraag of zich uit over geweld in het gezin) is opgenomen als criterium om een noodzakelijke melding te doen. Het slachtoffer ervaart op dat moment een acute crisis en vreest voor de eigen veiligheid of die van de leden van het gezin. Het is dan noodzakelijk om met zowel Veilig Thuis als met het slachtoffer te overleggen over de verder te nemen stappen.

Ook bij twijfel moet er worden overlegd worden met Veilig Thuis of deze situatie moet leiden naar een melding.

Meldnorm B

Meldnorm B betreft de vraag: kan ik, vanuit mijn rol als professionals, hulp bieden of organiseren en kan (de dreiging van) huiselijk geweld en kindermishandeling afgewend worden? Als dit niet het geval is, is het noodzakelijk om een melding bij Veilig Thuis te doen.

Wanneer er wel hulp wordt verleend of ingezet, dan blijft het de verantwoordelijkheid van de melder om de situatie te volgen, afspraken te maken met alle betrokkenen (dus ook het gezin!) wie de regie voert, welke termijnen er verbonden zijn aan de hulp en wat de (veiligheids-)uitkomsten moeten zijn.

Meldnorm C

Lukt het niet de hulp op gang te brengen omdat de betrokkenen niet meewerken (acceptatie) of leidt de hulp niet tot duurzame veiligheid binnen het vastgesteld termijn (resultaat), dan zal alsnog een melding gedaan moeten worden bij Veilig thuis. Dit is meldnorm C.